

Tema: Utfodring

Temat för detta nummer av tidningen är utfodring, och vi väljer att fokusera på såväl teknik som forskning. Ulrika Lundberg har besökt P-O Johansson på Gotland som har stor erfarenhet av ekologisk grovfoderproduktion. Kristin Persson skriver om lösdriftssystemet Active stable. En av fördelarna med systemet är att hästarna erbjuds möjlighet till många och små fodergivor under dygnets alla timmar, vilket minskar risken för magproblem. Nu inleds också ett nytt forskningsprojekt i SLU:s regi kring olika kvaliteter när det gäller grovfodret och dess betydelse för hästens prestation.

För både prestation och ekonomi är det viktigt att göra en analys av sitt grovfoder. Passa därför på att utnyttja den påse som Analycen bifogar i det här numret av Travhästen. Påsen är avsedd för hö, vill man analysera ensilage så förpacka det bara först i en plastpåse. Behöver du mer information se www.analycen.se

Hur du undviker de fem vanligaste foderfällorna kan du läsa om på KRAFFT-sidorna.

Toppfoder

med ekologisk vallproduktion

Mitt på Gotlands västkust, närmare bestämt 18 km söder om Visby i närheten av Klintehamn, bor lantbrukaren tillika travhästuppfödaren Per-Olof "P-O" Johansson. Hans gård, Alvena som också gett namn åt hans uppfödningar, ligger naturskönt belägen mellan åkrar och ängar med närhet till strand och hav.

Inte bara travhästar betar på hans marker utan också ett stort antal vita Charolais-kor för köttproduktion. Just kombinationen av hästar och nötkreatur har skapat möjlighet att effektivt utnyttja markerna för växelbetning.

– Det är ett bra sätt att hålla djur och marker fria från parasiter, säger P-O, som startade med travhästuppfödning för ett 15-tal år sedan.

Från köttdjur till travhästar

– I slutet av 90-talet sålde jag en betydande del av köttjuren och satsade alla pengar det genererade på fem fölston. Min banktjänsteman trodde inte att jag var klok och det kanske inte varit den allra lönsam-

På Gotland är blålusern mycket vanligt förekommande i vallodlingen.

- ▷ maste affären men roligt har jag i alla fall, ler P-O.
Han har sin mest kända uppfödning i Alvena Elise. Hon ägdes under hela sin tävlingskarriär av skådespelaren Johan Hedenberg, tog sex segrar på 50 starter och tjänade goda 619 200 kronor. Numera är det 10-åriga stoet återbördat till födelsegården och tjänstgör som avelssto. Hittills har hon fått tre avkommor varav förstfödde treårige hingsten Alvena Lilleman (e. Express Ride) redan visat framfötterna. Han har på tre försök vunnit två lopp och varit tvåa en gång. Ett riktigt framtidslofte! Bland flera framgångsrika Alvenahästar är det väl annars V75-aktuella Alvena Jo Jo som är mest känd för travpubliken just nu.

Ekologiskt grovfoder

Åkermarken på Alvena gård utnyttjas för såväl spannmålsproduktion som vallodling. Det grovfoder som produceras på gården odlas ekologiskt, dvs utan tillsats av vare sig konstgödsel eller bekämpningsmedel men med tillförsel av naturlig stallgödsel. Det ställer höga krav på kunskap om jordarter och sortval för att nå optimal vallskörd efter de odlingsförutsättningar som finns på platsen. För de förhållanden som råder på Gotland, med lätta kalkrika jordar och mycket sol och ibland torka under växtodlingssäsongen, har P-O prövat sig fram till en vallfröblandning bestående av en tredjedel vardera av timotej, hundäxing och blålusern. Den ekologiska vallen måste förutom att försörja gårdens djur med näringsrikt och smakligt grovfoder även fungera som kvävefixerare, ogräsbekämpare och strukturförbättrare för marken. De gräs och baljväxter som P-O valt i sin fröblandning uppfyller dessa krav på ett bra sätt.

– Timotej för smakligheten, hundäxing för dess aggressiva växtsätt och blålusern för att säkra en hög proteinhalt och dess strukturförbättrande egenskaper, säger P-O. Blålusern har också visat sig var mer lät-torkad än den i vallproduktionen mera vanliga balj-växten rödklöver. Däremot är samtliga vallväxter i den här fröblandningen känsliga för mekaniska skador och lämpar sig därför inte särskilt bra att utnyttja för bete.

P-O Johansson, uppfödare av Alvena-hästarna, har skaffat sig stor erfarenhet av ekologisk grovfoderproduktion genom åren.
FOTO: Lotta Isacson

Bra näringsvärden för unghästar

– Jag brukar skörda förstaskörden till ensilage i början av juni och sedan ta hö på återväxten i mitten av juli. Då är det oftast varmt och torrt här på Gotland, fortsätter P-O.

Alvena Jo Jo vann Klass III-försök på Kalmar i Juni.
FOTO: Claes Kärrstrand

4,2 gram fosfor per kg torrsubstans. Därtill kompletteras foderstaten med kraftfoder som är skräddarsytt efter just detta grovfoder vilket gör att det blir komplett ur närings-synpunkt.

Fröblandning- en utökas

För att höja smak-
ligheten ytterligare i
grovfodret kommer

TEXT:

Ulrika Lundberg

ulrika@asvt.se

Analysvärdena från årets skördar visar på mer än godtagbara värden för grovfoder till både dräktiga ston och växande unghästar. Huvudsakligen kommer hästarna att utfodras med hö som innehåller 10,5 MJ, 119 gram smältbart råprotein, 11,4 gram kalcium och

till nästa års frösådd även två olika sorters örter att ingå i vallfröblandningen. Den ena är kärringtand och den andra är kummin. Två mycket gamla kulturväxter som är torktåliga men till viss del konkurrenssvaga gentemot andra vallväxter.

Vallväxternas egenskaper som används i P-O:s fröblandning

Timotej

- + hög smaklighet
- + hög energihalt
- + högt sockerinnehåll vilket är gynnsamt vid ensilering
- svag konkurrensförmåga vid samodling av andra vallväxter
- relativt lågavkastande jämfört med andra gräs

Hundäxing

- + aggressivt växtsätt som ger bra konkurrens mot ogräs och som passar bra i samodling med blålusern
- + hög avkastning
- + torktålig
- inte lika smaklig som timotej
- kan vara för aggressiv i sitt växtsätt och konkurrera ut andra vallväxter

Blålusern (tillhör familjen baljväxter)

- + fixerar kväve ur luften som ger hög proteinhalt
- + mycket torktålig
- + aggressivt växtsätt
- långsam etablering
- stor andel stjälk vilket ger högt fiberinnehåll och därmed låg energihalt

Vil

Weibulls, Forsbecks, Olssons frö eller Lindbloms frö, alternativt söka mer information på www.lantbruksnet.se.